HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

רבן שמעון בן גמליאל סבר אין אותיות נקנות במסירה ורבי סבר אותיות נקנות במסירה אמר ליה אביי א"כ פלוגתא לדמר אמר ליה ותפלוג (א) אמר ליה הכי קאמינא לך מתניתא לא מיתרצא אלא כדמתרצא מר ואם כן קשיא דרבן שמעון בן גמליאל אדרשב"ג אלא אמר אביי הכא במאי עסקינן כגון שנמצא אחד מהן קרוב או פסול ובפלוגתא דר' מאיר ור' אלעזר קא מיפלגי רבי סבר לה כרבי אלעזר דאמר א)א עדי מסירה כרתי ורבן שמעון בן גמליאל סבר לה ב)כרבי מאיר דאמר עדי חתימה כרתי והא ג)אמר רבי אבא במודה היה רבי אלעזר במזוייף מתוכו שהוא פסול אלא אמר רבי אבינא הכל מודים שאם כתוב בו ד) הוזקקנו לעדותן של עדים ונמצאת עדותן מזוייפת שהוא פסול כדרבי אבא לא נחלקו אלא בשטר שאין עליו עדים כלל דרבי סבר לה כר' אלעזר דאמר עדי מסירה כרתי ורבן שמעון בן גמליאל סבר לה כרבי מאיר דאמר עדי חתימה כרתי ואיבעית אימא במודה בשטר שכתבו צריך לקיימו קא מיפלגי דרבי סבר ה)מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו ורבן שמעון בן גמליאל סבר צריך לקיימו והא איפכא שמעינן להו דתניא ו) שנים אדוקין בשטר מלוה אומר שלי הוא ונפל ממני ומצאתיו ולוה אומר שלך הוא ופרעתיו לך גיתקיים השטר בחותמיו דברי רבי רבן שמעון בן גמליאל אומר יחלוקו והוינן בה ולית ליה לרבי הא דתנן ז)דשנים אוחזין בטלית זה אומר אני מצאתיה וזה אומר אני מצאתיה זה ישבע שאין לו בה פחות מחציה וזה ישבע שאין לו בה פחות מחציה ויחלוקו ואמר רבא אמר רב נחמן במקויים דכולי עלמא לא פליגי דיחלוקו כי פליגי בשאינו מקויים רבי סבר מודה בשטר שכתבו צריך לקיימו הואי מקיים ליה גבי פלגא ואי לא חספא בעלמא הוא ורבן שמעון בן גמליאל סבר מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו ויחלוקו איפוך ואיבעית אימא לעולם לא תיפוך אלא הכא בלברר קמיפלגי כי הא דרב יצחק בר יוסף הוה מסיק ביה זוזי ברבי אבא אתא לקמיה דרבי יצחק נפחא אמר פרעתיך בפני פלוני ופלוני אמר ליה רבי יצחק יבואו פלוני ופלוני ויעידו אמר ליה אי לא אתו לא מהימנינא והא קיימא לן ח)והמלוה את חבירו בעדים אינו צריך לפרעו בעדים אמר ליה אנא בההיא כשמעתא דמר סבירא לי דאמר רבי אבא אמר רב אדא בר אהבה אמר רב זהאומר לחבירו פרעתיך בפני פלוני ופלוני צריך שיבואו פלוני ופלוני ויעידו ט)[א"ל] והא אמר רב גידל אמר רב י)הלכה כדברי רבן שמעון בן גמליאל ואף רבי לא

אמר

רבן שמעון בן גמליאל סבר אין אותיות נקנות במסירה. והלכך צריך עדי חזקה דכיון דא"ל אידך לך חזק וקני ויש לו עדים שהחזיק בה קנה דקרקע נקנית בכסף או בשטר מכירה ומתנה או בחזקה [קדושין כו.] והכי קאמר רשב"ג נדון בחזקה ולא בשטר: **א"ל אביי.** לרב דימי: **א"כ פלוגתא.** דצריך לדמר שאמר רבה למעלה [קסט:] לרבן שמעון אותיות נקנות במסירה ואתה אומר לרבן שמעון אין אותיות נקנות במסירה: **א"ל.** רב דימי לאביי ותפלוג כלומר איני חושש: **א"ל א"כ קשיא דר"ש בן גמליאל כו'.** דהא על כרחך הוזקקנו לפרש הברייתא דלעיל כדמר: **אלא אמר אביי.** מאי כ) שטר דפליגי ביה רבי ורבן שמעון (ב) לאו בשטר הכתוב בשם אחר ומסרו לזה פליגי דהא בין לרבי בין לרבן שמעון אותיות נקנות במסירה כדאמרי' לרבי בהמוכר את הספינה (לעיל דף עו.) ולרבן שמעון לעיל בשמעתין כדמר אלא בשטר מכירה שכתב בו מוכר ללוקח זה כדין קרקע הנקנית בשטר פליגי וכגון שנמצא אחד מהעדים קרוב כו': **רבי סבר כרבי אלעזר.** דאמר בגיטין בפרק המגרש (דף פו.) אין העדים חותמים על הגט אלא מפני תקון העולם דעדי מסירה גורמין לכריתות גט ונמצא גט כשר בכתיבה בלא עדים אלא שיהא מוסרו לאשתו להתגרש בפני עדים דהא כתיב ל) וכתב לה בכתיבה לחוד בלא חתימה מיירי ומיהו עדים בעינן שיראו שנתגרשה וה"נ כאילו אין עדים בשטר דמי הלכך נדון בשטר בלא עדי חזקה אלא שיהא עדים שנכתב ונמסר לו בפניהם שהשדה נקנה לו בשטר אע"פ שאין בו עדים: **ורבן שמעון בן גמליאל.** אומר בחזקה הוא קונה אי א"ל לך חזק וקני שהשטר בלא עדים אינו קונה כר"מ מ) דעדי חתימה עיקר דהאי דכתיב וכתב אחתימת עדים קפיד קרא: **מודה ר' אלעזר כו'.** דדוקא גט שאין בו עדים כשר דאעדי מסירה קפיד רחמנא ומיהו אם חתמו שקר או עדים פסולים בתוך הגט הרי הוא פסול: **אלא אמר רבינא הכל מודים.** רבי ורשב"ג מודים שאם מזוייף מתוכו שהוא פסול כדר' אבא דמודה ר' אלעזר כו': **ואיבעית אימא במודה.** מערער שכתבו לשטר שביד זה פליגי וקאמר מערער לא נ) מכרתיו לך וממני נפל השטר ומצאתו: **אין צריך לקיימו.** דלא דמי לשאר דיינים שהפה שאסר הוא הפה שהתיר שאפילו אם היה זה מערער ואומר לא כתבתיו לא היה לנו לחשוד את זה הלוקח בכך שלא נחשדו ישראל לעשות שטרות מזוייפים אלא שהחמירו חכמים להצטרך קיום היכא דמערערי עליה הלכך כי אמר כתבתיו נהמניה למי שהשטר בידו: **צריך לקיימו.** והכי קאמר רבן שמעון נדון בחזקה ולא בשטר שהשטר אינו מועיל לו כל זמן שלא נתקיים ע"י אחרים אע"פ שזה המערער מודה שכתבו דאיהו אמר כתבתי וקאמר נמי לא מסרתיו לו: **והא איפכא שמעינן להו.** בפרק שנים אוחזין [ב"מ ז.] דתניא שנים אדוקים בשטר כו': **יתקיים השטר בחותמיו דברי רבי.** וגובה ליה מלוה כוליה וכדמפרשינן טעמא לקמן: **והוינן בה.** הכי קאמרינן בפ' שנים אוחזין [שם] אמר מר יתקיים השטר בחותמיו דברי רבי וגובה לו מלוה כוליה בתמיה ולית ליה לרבי כו' יחלוקו וה"נ יגבה חצי חוב הכתוב בשטר ולא יותר: **א"ר נחמן במקויים.** בהנפק כולי עלמא לא פליגי דפלגי בין שניהם כדין משנתנו דשנים אוחזין: **אי מקיים ליה פליג.** כלומר אז יש ממש בדבריו ויגבה (ג) מהם חצי חוב שבשטר ואידך פלגא יפסיד בשביל תפיסת הלוה שאדוק עמו בשטר: **אלא הכא בלברר קא מיפלגי.** אדם שטוען למערער שני מיני חזקות יש לי אחת שיש בידי עדיין שטר מכירה שעשית לי על זה השדה ועוד שיש לי עדי חזקת שלש שנים וקאמר רבי נדון בשטר שצריך לברר ולאמת את דבריו ולהביא את השטר כמו שטען ועדי חזקה בלא שטר לא יועיל לו כאן מאחר שזה עומד ומערער לא מסרתי לך שטר מעולם ולא מכרתי לך ושלא כדין החזקת והלה טוען שטר יש עדיין בידי ואילו לא טען כך היה די לו בעדי חזקה כדאמר בחזקת הבתים (לעיל כט.) דעד תלת שנין מזדהר איניש בשטריה טפי לא מזדהר ורבן שמעון סבר נדון אף בחזקה לבדה כאילו בא לידון בחזקה לבדה בלא שטר וכל שכן שאם הביא שטר מכירה לא בעי תו עדי חזקה דאין אדם צריך לברר ריבוי טענות שטוען שאין צריכים לו וכי היכי דאילו טוען מעיקרא אבד שטרי ויש לי חזקה שלש שנים די לו בכך כי טוען נמי יש לי שטר עם החזקה די לו בחזקה בלא שטר: **תבעיה לדינא.** ר' חייא לרבי אבא: **אטו לא מהימנינא.** לומר פרעתי אפי' בלא עדים: **והא קיי"ל.** בפרק שבועת הדיינין ס): **כשמעתך.** דאמרת משמיה דרב צריך שיבואו פלוני ופלוני ויעידו. ומיהו אי אתו הני סהדי ואמרי לא היו דברים מעולם הא אמר רבא בפ' שבועת הדיינין (שבועות דף מא:) כל מילתא דלא רמיא עליה דאיניש וכו' והלכתא כרבא ונשבע הלוה שפרעו ופטור: **א"ל.** ר' אבא: **והאמר רב גידל אמר רב הלכה כרשב"ג.** שאמר נדון אף בחזקה לבדה דכיון דלא היה צריך לטעון שטר יש בידי מאחר שאכלה שני חזקה אין צריך לברר את דבריו שהרבה לטעון מה שאין צריך ואנא נמי כיון דבלא עדים מהימנינא איני צריך לברר ולהביא עדים שאמרתי: **ואף רבי לא אמר אלא לברר.** כלומר מן הדין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל שאף רבי לא נחלק אלא משום דסבירא ליה דצריך לברר את דבריו אחרי שטען יש לי שטר ורבי מודה שאם לא טען לא היה צריך אלא חזקה לבדה וכיון דלא הויא פלוגתייהו אלא כדי לברר נראין דברי רבן שמעון בן גמליאל שאין לו להפסיד בשביל שפת יתר:

אמר

מסורת הש"ס

א) [גיטין ט: וש"נ], ב) [שם כא: וש"נ], ג) שם י:, ד) בכל הכ"י ליתא לתיבת בו. דק"ס, ה) לעיל קנד. ב"מ דף ז. עב: כתובות דף יט. [שבת עח:], ו) ב"מ ז., ז) שם ב., ח) שבועות מא: [כתובות יח. ע' קדושין מג:], ט) רש"ל, י) נ"א הלכה כרבי ואף רבי, כ) בס"א: האי, ל) [דברים כד], מ) [גיטין כח:], נ) [נ"ל מסרתיו], ס) [שבועות מא:],

הגהות הב"ח

(א) גמ' ותפלוג (אמר ליה הכי קאמינא כו' קשיא) תא"מ ונ"ב ג"י רשב"ס א"ל א"כ קשיא כו': (ב) רשב"ם ד"ה אלא וכו' ורבן שמעון ב"ג לאו כו' לרשב"ג אותיות כו' שכתב מוכר כצ"ל ותיבת בו נמחק: (ג) ד"ה אי מקיים כו' יגבה ממנו חצי חוב:

מוסף רש"י

עדי מסירה כרתי. דאמר אע"פ שאין עליו עדים אלא שנתנו בפני עדים גובה מנכסים משועבדים, שאין העדים חותמים על הגט אלא מפני תיקון העולם, שמא ימותו עדי מסירה או ילכו למדינת הים, אלמא עדי מסירה עיקר (כתובות צד:) ואין צריך לחתום בגט, וכי כתב קרא וכתב אכתיבת גט קאי ולא אחתימת ידי עדים (גיטין ט: וכעי"ז שם כא:) כרתי, משוי ליה ספר כריתות (קדושין מח.). **עדי חתימה כרתי.** דכי כתיב וכתב דקרא אחתימת עדים שהיא עיקר (שם כא:). **במזויף מתוכו.** שחתם עליו קרוב או פסול או שלא לשמה (שם ד.) דאע"ג דאמר ר"א גט שאין עליו עדים כשר, דוקא אין עליו עדים אבל יש בו עדים פסולין פסול מדרבנן, דילמא קאתי למימסריה באפייהו ומסמך עלייהו (שם י:). **מודה בשטר שכתבו אין צריך לקיימו.** לוה שהודה בשטר שכתבו ועל פיו נחתמו העדים, אין המלוה צריך לקיימו בעדים החתומים בו, שאין הלוה שוב נאמן לומר פרעתיו, ולא אמרינן בהאי הפה שאסר הוא הפה שהתיר, דמכיון שאמר כשר היה הרי הוחזק השטר, וכי אמר פרעתיו לא מהימן, שהרי ביד המלוה הוא (כתובות יט.) מאחר שהלוה מודה שהשטר חוב שהוציא עליו שטר אמת הוא, אין המלוה צריך לחזר אחר העדים החתומים בו ולהעיד על חתימתן ולקיימו (ב"מ עב:) דכיון שמודה שכתבו ולוה בו הרי הוא כאילו קיימוהו חותמיו וגובה כל זמן שמוציאו (שבת עח:) דסתם שטרות הרי הם כשרים ובשטרות לא נימא הפה שאסר הפה שהתיר לפסלו (לעיל קנד.). **צריך לקיימו.** אע"פ שהלוה מודה ליה שכתב שטר זה ולוה לו מעות, צריך המלוה לקיימו בחותמיו, ואפילו השטר בידו נאמן הלוה לומר פרעתיך, דכל זמן שאינו מקוים מאן קמשוי ליה שטרא לוה שמודה לו שכתבו, הא אמר דפריע, אבל משהשטר מוחזק על פי עדיו אין הלוה נאמן לומר פרעתי (ב"מ ז. וכעי"ז שבת עח:). **שנים אדוקין בשטר.** המלוה והלוה (ב"מ ז.). **שלך הוא ופרעתיו לך.** והחזרת לי וממני נפל (שם). **יתקיים השטר בחותמיו.** קס"ד דה"ק אם השטר כשר שיקיימוהו חותמיו לומר כתב ידינו הוא, הרי הוא בחזקתו (שם). **וגבי ליה מלוה כוליה.** בתמיה (שם). **במקוים.** שכתוב בו הנפק שילא כבר בב"ד והעידו עדים על חתימת ידן וכותבין הדיינין בו שטרא דנן נפק קדמנא ואסהידו פלוני ופלוני על חתימת ידייהו ואשרנוהו וקיימנוהו כדחזי (שם). **דכולי עלמא לא פליגי דיחלוקו.** דכי אמרינן דיתקיים השטר בחותמיו לא למגבי מלוה כולו קאמר אלא למגבי פלגיה, ופלוגתייהו כשאינו מקוים, רבי סבר אע"פ שהלוה מודה ליה שכתב שטר זה ולוה לו מעות, צריך המלוה לקיימו בחותמיו, ואפילו השטר בידו נאמן הלוה לומר פרעתיך, דכל זמן שאינו מקוים מאן קמשוי ליה שטרא לוה שמודה לו שכתבו הא אמר דפריע, אבל משהשטר מוחזק על פי עדיו אין הלוה נאמן לומר פרעתי, הלכך זה שניהם מוחזקים אי מקיים ליה מלוה בעדות ומשוי ליה שטר מעליא אין הלוה נאמן באמירתו אלא על ידי חזקה זה שאדוק בו והרי הוא כשאר מציאה ופליג (שם). **ואי לא חספא בעלמא הוא.** שאפילו כולו ביד המלוה נאמן הלוה לומר פרעתי (שם).

עין משפט נר מצוה

צב א מיי' פ"א מהל' גירושין הל' טו ופ"ד הל' ב סמג עשין צד וסי' נ טוש"ע ח"מ סי' נא סעיף ז וטוש"ע אה"ע סי' קל סעי' ו וסי' קלג סעיף א:

צג ב מיי' שם פ"א הל' יז וסמג שם טוש"ע ח"מ סי' נא סעיף ג וסעיף ז וטוש"ע אה"ע סי' קל סעיף יז:

צד ג מיי' פי"ד מהל' מלוה ולוה הל' יד סמג עשין צד טוש"ע ח"מ סי' סה סעיף טו:

צה ד מיי' פ"ט מהל' טוען ונטען הל' ז סמג עשין צה טוש"ע ח"מ סי' קלח סעיף א:

צו ה מיי' פי"ד מהל' מלוה ולוה הל' יד סמג עשין צד טוש"ע ח"מ סי' סה סעיף טו:

צז ו מיי' פי"א מהל' מלוה ולוה הל' א סמג שם טוש"ע ח"מ סי' ע סעיף א:

צח ז מיי' פ"ו מהל' טוען ונטען הל' ה ועיין בהשגות ובמגיד משנה סמג עשין צה טוש"ע ח"מ סי' ע סעיף ב:

רבינו גרשום

להראות השטר ואם לא הראה השטר אלא עדי חזקה חיישינן דשמא החזיר לו השטר וחזרה מכירתו: אימא אף בחזקה. כלומר דשטר הוי עיקר ואם אין לו שטר אלא חזקה מועיל לו: רבי סבר אותיות נקנות במסירה. דכיון שמסר לו הלה את השטר קנה להכי אמר נידון בשטר דהיינו עיקר קניה: ורשב"ג סבר אין אותיות נקנות במסירה. אא"כ החזיק נמי הקרקע להכי אמר אף בחזקה: ואמר לי' אביי. לרב דימי את מוקים פלוגתייהו איפוך במאי דאוקי רבה. לרבה קרי אביי מר. א"כ פליג אדמר: אמר ליה ותפלוג. ומה בכך אנא אמינא טעמא דידי והוא אמר טעמא דידיה: אמר ליה אביי אם כן קשיא דרשב"ג אדרשב"ג. דהכא אמר איפכא כדאמר לעיל לטעמא דרב דימי: אלא אמר אביי. לא קשיא הכא אמאי אמר רשב"ג אין אותיות נקנות במסירה כגון שנמצא אחד מן העדים שבשטר קרוב או פסול. ורבי דאמר נידון בשטר סבר לה כר' אלעזר דאמר לענין גט עדי מסירה כרתי. כלומר אותן שמוסר לה הגט בפניהם היינו עיקר כריתות וה"נ קא סבר דאע"ג דעדי השטר אחד קרוב או פסול נידון בשטר בעדי מסירה שאם יש לו עדים שמסר לו את השטר שכתב לו מכירה בפניהם מועיל לו השטר: ורשב"ג סבר כר' מאיר דאמר עדי חתימה כרתי. היינו עיקר כריתות הלכך קסבר כיון דעדי חתימה דהאי שטר פסול נידון בחזקה ולא בשטר: והאמר רבא. התם במס' גיטין מודה ר' אלעזר בגט מזוייף מתוכו. שאחד מן העדים קרוב או פסול פסול הגט ולא מועיל עדי מסירה. ועל מה נחלקו כגון על אותן ג' גיטין כגון כתב הגט ואין עליו עדים יש עליו עדים ואין בו זמן יש זמן ואין בו אלא עד אחד לא תינשא ואם נשאת הולד כשר דההוא לאו מזוייף מתוכו וכי האי גוונא נמי בשטרי מקח במזויף מתוכו בקרוב או פסול לא פליגי. אלא בדר' אבינא פליגי דאמר ר' אבינא הכל מודים. ר' ורשב"ג שאם אמרו בית דין או כתבו הוזקקנו לעדות של עדות ונמצאת עדותן מזויפת ונמצא אחד קרוב או פסול היינו מזוייף מתוכה ואם בא לידון באותו שטר אין מועיל לו כלום עדי מסירה ועל מה נחלקו בשאין עליו עדים כלל דההוא לא הוי מזוייף מתוכו רשב"ג סבר עדי חתימה כרתי וכיון דאין עליו עדים ידון בחזקה בלבד: ואיבעית אימא במודה בשטר כו' רבי סבר. כיון שמודה זה התובע בשטר שהוא כתבו לו אין צריכין לקיימו לא בחותמיו ולא להביא עדי חזקה. ורשב"ג סבר אע"פ שמודה שכתבו לו צריך לזה לקיימו להביא עדי חזקה ואם לא יכול לומר לו זה שמודה בשטר שטר אמנה הוא או שטר פסול. הלכך קאמר רבן שמעון בן גמליאל נידון בחזקה ולא בשטר: ולוה אמר שלך הוא. ברור ששלך היה שכתבתי לך ופרעתי לך והחזרת לי ונפל ממני: יתקיים השטר בחותמיו דברי רבי. כלומר יביא עדים שמכירין חתימת ידי עדים וכשר וגובה הכל להכי צריך לקיימו לדברי רבי לפי שהורע כחו שנפל: רבן שמעון בן גמליאל אומר יחלוקו. הואיל דשניהן אדוקין בו האי ממון המוטל בספק ויחלוקו יפרע לו הלוה החצי בלבד: והוינן בה לרבי אמאי לא יהא דין השטר זה כדין שנים שאדוקין בטלית שלדברי הכל יחלוקו: אלא במקויים השטר כולי עלמא לא פליגי דגובה המלוה פלגא דהיינו כ"א ישבע שאין לו פחות מחציו ויחלוקו: רבי סבר אע"פ שמודה הלוה בשטר שכתבו צריך למלוה לקיימו ואי מקיים ליה גבי פלגא כדין הטלית ואי לא מקיים ליה חספא בעלמא הוא הואיל ואינו יוצא כולו מתחת ידו. ורשב"ג סבר הואיל דאדוק בחצי יחלוקו. אלמא דאיפכא שמעינן להו ולא מצית מוקמת דבהכי פליגי: אלא הכא בלברר קמיפלגי. קס"ד השתא דתרווייהו סברי דחזקה עיקר והאי דקאמר נידון בשטר לא משום דצריך אלא קסבר הואיל וטוען לפני בית דין דיש לו שני כחות חזקה ושטר צריך לברר טענתו שיש לו שטר להכי קאמר נידון בשטר עם החזקה. ורשב"ג סבר אין צריך לברר אלא בחזקה בלבד: מאי לברר. כי הא דרב יצחק בריה דרב יוסף הוה מסיק זוזי כו': אמר ליה. ר' אבא לר' יצחק נפחא: והא אמר רב גידל אמר רב